

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Eliza Kiskonen ja Jaana Laurend
LASTEAIJAÕPETAJATE ARUSAAMAD KUNSTITEGEVUSE TÄHTSUSEST LASTE
ARENGUS JA ÕPETAJA PANUS SELLE TOETAMISEL
Bakalaureusetöö
Juhendaja: MA Ave Avalo

Tartu 2026

KOKKUVÕTE

Lasteaiaõpetajate arusaamad kunstitegevuse tähtsusest laste arengus ja õpetaja panus selle toetamisel

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisprobleemiks on kunstitegevuste vähene rakendamine ja piiratud võimalused, mille tõttu on lastel keeruline oma emotsioone väljendada ja loovust arendada. Uurimisprobleemist lähtudes oli lõputöö eesmärk välja selgitada, kuidas mõistavad lasteaiaõpetajad kunstitegevuste tähtsust lapse arengus ning kuidas nad tajuvad oma panust kunstitegevuste toetamisel. Eesmärgi saavutamiseks kasutati kvalitatiivset uurimismeetodit, mille käigus viidi läbi poolstruktureeritud intervjuud. Tulemustest selgus, et kõik õpetajad peavad tähtsaks kunstitegevusi laste arengus ning pööravad tähelepanu, et materjalid ja vahendid oleksid lastele kättesaadavad. Lasteaiaõpetajad on teadlikud mitmekülgse arengu vajadusest, kuid töövahendite ja kunstitegevusteks sobilike materjalide puudus, laste huvide ja arengu erinevus ning ajanappus takistavad kunstitegevuste läbiviimist.

Võtmesõnad: kunstitegevused, õpetaja panus, lapsest lähtuv õpikäsitlus, peenmotoorika, lapse areng, eneseväljendus

ABSTRACT

Kindergarten teachers' perceptions of the importance of artistic activity in children's development and the teacher's contribution to supporting it

The research problem of this bachelor's thesis was the low implementation of art activities and limited opportunities, which makes it difficult for children to express their emotions and develop creativity. Based on the research problem, the aim of the thesis was to find out how kindergarten teachers understand the importance of art activities on the child's development and how they perceive their contribution in supporting art activities. To achieve the objective, a qualitative research method was used, during which a semi-structured interview was conducted. The results revealed that all teachers consider art activities important in children's development and pay attention to ensure that materials and tools are available to children. Kindergarten teachers are aware of the need for versatile development, but due to the lack of work tools and materials suitable for art activities, the difference in children's interests and development, and the lack of time prevent the implementation of art activities.

Lasteaiaõpetajate arusaamad kunstitegevuste tähtsusest laste arengus ja panus toetamisel 3

Keywords: *art activities, teacher's contribution, child-oriented learning concept, fine motor skills, child development, self-expression*

SISUKORD	
KOKKUVÕTE	2
SISSEJUHATUS	5
1 TEOREETILINE ÜLEVAADE.....	6
1.1 Kunsti väljendusviis lasteaias	6
1.2 Kunstitegevuse tähtsus laste arengus	6
1.3 Õpetaja panus lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamisel kunstitegevustes	7
2 UURIMISPROBLEEM, TÖÖ EESMÄRK JA UURIMISKÜSIMUSED	9
3 METOODIKA	9
3.1 Valim.....	9
3.2 Andmete kogumine.....	11
3.3 Andmete analüüs.....	11
4 TULEMUSED	12
5 ARUTELU.....	15
TÄNUSÕNAD.....	19
AUTORSUSE KINNITUS	20
KASUTATUD KIRJANDUS	21
LISA 1 Intervjuu küsimustik	
LISA 2 Väljavõte transkriptsioonist	
LISA 3 Kodeerimise väljavõte	
LISA 4 Koodidest loodud kategooriad	

SISSEJUHATUS

Kunstitegevustel koolieelses eas on suur tähtsus laste arengus, kuna kunsti kaudu õpib laps ennast väljendama ja teda ümbritsevat maailma märkama. Lasteaedades pakutavad loovtegevused nagu joonistamine, meisterdamine, maalimine ja voolimine annavad võimaluse arendada lastes motoorseid, sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskusi. Novakovici (2015) sõnul toetavad kunstitegevused laste ruumilist mõtlemist, kujutlusvõimet ja eneseväljendamisoskust. Lisaks sellele, et kunstitegevus arendab laste motoorseid ja kognitiivseid oskusi, loob see ühtlasi ka keskkonda, kus lapsed saavad turvaliselt uusi asju katsetada ja avastada. Oma uuringutes rõhutasid Dissanayake (2015), Yu & Kind (2024), et kunstitegevuste kaudu arendavad lapsed oma eneseväljendusoskust, harjutavad oma koostööoskust läbi vahendite jagamise ja koos tegutsemise ning õpivad toime tulema nii eduelamuse kui ka pettumusega. Peenmotoorikat arendavad tegevused nagu lõikamine, voolimine ja joonistamine on aluseks tulevastele oskustele sealhulgas kirjutamisoskus (Gidion, 2018).

Lasteaiaõpetaja panus kunstitegevuste planeerijana on seejuures keskne. Õpetaja hoiakud, pühendumus, teadmised ja õpetamise valikud mõjutavad otseselt, milliseid kunstiga seotud kogemusi lapsed lasteaias saavad. Uuringud näitavad, et õpetajad, kes väärtustavad kunstikogemust, loovad lastele mitmekesise keskkonna, toetavad laste iseseisvust ning pakuvad huvitavaid ja lapsekeskseid kunstitegevusi (Vasilaki, 2024). Õpetaja ülesanne on toetada laste arengut, andes tegutsemiseks vabadust ning pakkudes erinevaid stiimuleid, arvestades nende huve ja arengutaset (Novakovic, 2015). Läbiviimist teeb keerulisemaks piiratud ressursid, ajanappus ning õppekava nõuete täitmine. Need piiravad kunstitegevuste mitmekesist läbiviimist ja lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamist (Poneliene & Širiakoviene, 2018; Stone, 2020).

1 TEOREETILINE ÜLEVAADE

1.1 Kunsti väljendusviis lasteaias

Lasteaias on kasutusel peamiselt kujutava kunsti väljendusviis, mille hulka kuuluvad joonistamine, maalimine, voolimine ja meisterdamine (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009). Kunst köidab laste tähelepanu, kutsub osalema ning võimaldab nautida protsessi. Varases eas lapsed tegelevad kunstiga omal soovil ja tunnevad sellest rõõmu, kuna see võimaldab neil ennast loovalt väljendada (Dissanayake, 2015). Lasteaias hõlmab kunst mitmesuguseid loomingulisi tegevusi, mis toetavad laste füüsilist, kognitiivset ja sotsiaalset arengut. Uuringud näitavad, et kunstiga tegelemine aitab lastel arendada probleemilahendusoskust ja kriitilist mõtlemist (Mölder, 2022). Kunstitegevustes saavad lapsed väljendada oma emotsioone, mõtteid ja soove, mille kaudu avalduvad nende väärtushinnangud, huvid ja kogemused.

Loomeprotsessis saavad lapsed katsetada erinevaid väljendusviise ning uusi teadmisi ja oskusi. Samuti arendavad kunstitegevused lastes detailide märkamist ja vaatlusoskust, mis on olulised igapäevaelus ja edasistes õppetegevustes (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009). Alushariduse riiklik õppekava näeb ette laste loominguliste võimete arendamist ning oskuste kujundamist, mis on vajalikud edaspidiseks õppimiseks koolis. Kunstitegevuste käigus õpivad lapsed ennast väljendama, katsetama erinevaid vahendeid, kasutama loovust lahenduste otsimiseks, millega arendavad oma analüüsi- ja vaatlusoskust. Lisaks toetavad ühised kunstitegevused koostööoskuse kujunemist, mis loob aluse edasiseks õppimiseks vajalike oskuste kujunemisele (Alushariduse riiklik õppekava, 2025).

1.2 Kunstitegevuse tähtsus laste arengus

Lasteaiaõpetajad näevad kunsti ühe osana laste arengu edendamises, sest see toetab eneseväljendust, emotsioonide väljendusoskust, suhtlemisoskuse arendamist, enesehinnangu kujunemist, koostööoskust, katsetamist ning vaatlusoskust (Vasilaki, 2024). Eneseväljendus peegeldub laste töedes enamasti siis, kui tööd on juba valminud ja õpetaja küsib lastelt suunavaid küsimusi, et nad saaks rääkida, mis põhjusel otsustati just nii teha. Lapsed väljendavad oma emotsioone kunsti kaudu, tehes näiteks valiku joonistada kellelegi kas kurva või rõõmsa näo (Kocer, 2012; Vasilaki, 2024). Koostöö kunstitegevuses võib tähendada nii koos ühise kunstitöö loomist kui ka seda, et kunsti loomiseks on vahetatud mõtteid ja

mõjutatud üksteise kunstitegevuse protsessi (Yu & Kind, 2024). Peale eneseväljenduse aitavad joonistamine ja maalimine arendada loovust ning kujutlusvõimet, andes lastele võimaluse kujutada oma ideid vabalt ja loominguliselt (Bautista & Koh, 2018; Vasilaki 2024).

Laste tahe maalida avaldab positiivset mõju kognitiivsele arengule, mõjutades nii koostööd kui ka vastutust (Ghameshlouei *et al.*, 2023). Nende jaoks on oluline kunstialane õpikogemus. Igapäevaelu on esteetilise kogemuse allikas, mida tuleks suunata laste isiklike ideede väljendamise julgustamiseks (Chen, 2023). Samuti avastavad nad kunsti kaudu oma huvisid ja võimeid, leides endas julguse osaleda väljakutset pakkuvates tegevustes, õppides ühtaegu nii kaaslastelt kui õpetajatelt (Ghameshlouei *et al.*, 2023).

Kunstitegevus ei ole siiski ainult joonistamine ja maalimine, lisaks saavad lapsed kasutada ka erinevaid looduslikke materjale, mis toetab laste arengut mitmekülgelt. Selleks, et muretseda vajalikud materjalid, tuleb käia lastega enne looduses nii saavad lapsed koguda endale meelepärased looduslikud vahendid (Brown, 2020). Lõimides mitut õppevaldkonda omavahel tekib võimalus omandada mitmeid teadmisi ja osaoskusi (Ramli & Musa, 2020). Märgates ja tunnustades laste tehtud kunstitöid annab see lastele võimaluse tunda oma töö üle uhkust ja toetab nende enesekindlust (Vasilaki, 2024).

Õpetajatel tuleb jälgida ja mõista laste arengut ja rakendada erinevaid õpetamismeetodeid, mis toetavad lapse motoorset arengut. See on oluline, sest tegevused, milles lapsed osalevad, võivad mõjutada nende järgmist õppimisetappi (nt kirjutamisoskus), kuna see on kogu hilisemas õppeprotsessis üks põhilisemaid ja vajalikumaid oskuseid (Gidion, 2018). Õppetegevustes saab kasutada erinevaid meisterdamisi nt lõngadest ja nõõpidest. Peenmotoorika oskuste arendamiseks aitavad sellised meisterdamised igapäevaelu ülesannetes palju kaasa (Miilimäe, s.a).

1.3 Õpetaja panus lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamisel kunstitegevustes

Alushariduse õpetajatel on oluline panus selles, kuidas lapsed kunsti kogevad, kuna õpetaja on see, kes loob õpikeskkonna, valib vahendid ja materjalid ning otsustab milliseid kunstitegevusi läbi viiakse. Õpetaja hoiakud ja pädevus kunstis mõjutavad laste loovuse arengut ja eneseväljenduse võimalusi. Samas võib õpetajate kunstitegevuste läbiviimist piirata neile ette antud õppekava, kus peab keskendumas etteantud eesmärkide täitmisele ja ei saa keskenduda laste individuaalsele arengule, mistõttu on lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamine õpetajale väljakutseks (Richards, 2007; Stone, 2020). Lapsest lähtuvas

pedagoogikas on laps aktiivne osaleja kogu õppeprotsessis, alates planeerimisest kuni tegevuse lõpetamiseni. Õpetaja ülesandeks on arvestada laste huvid ja oskustega, võimaldades neil teha valikuid ning toetada nende iseseisvust. Selline kaasatus aitab kujundada lastes tunnet, et nad saavad ise otsustada ja oma ideid teostada. Õpetaja panus on pigem suunav ja toetav, tagades samal ajal lastele turvalise keskkonna (Novakovic, 2015; Ojaniit, 2020).

Kunstitegevustes eelistavad paljud õpetajad praktilist ja vaba lähenemist, lähtudes uskumusest, et lapsed on loomupäraselt loovad. Sellisel juhul on õpetaja ülesanne valmistada ette materjalid ja keskkond ning sekkuda võimalikult vähe, et mitte piirata laste loovust (Richards, 2007). Samas on oluline, et õpetaja jagaks lastele suunavaid juhiseid, mis nõuaks neilt pingutust ning ärataks huvi edasiseks avastamiseks. Õpetaja tutvustab lastele erinevaid tehnikaid ja väljendusvõimalusi ning julgustab iseseisvat katsetamist (Novakovic, 2015). Õppetegevuse korraldamisel loob õpetaja keskkonna, kus lapsed saavad õppida läbi erinevate meelte: kompimise, liikumise, nägemise ja kuulmise. Näiteks tutvustab õpetaja enne kunstitegevust teemat, mida hakatakse käsitlema ning seejärel loovad lapsed olemasolevate materjalidega oma nägemuse tööst (Öztürk, 2023). Oluline on, et lapsed saaks vabalt väljendada oma ideid ning osaleda aktiivselt aruteludes ja otsustusprotsessides (Novakovic, 2015).

Laste loodud kunstitööd annavad õpetajale väärtuslikku teavet laste kognitiivse, emotsionaalse ja vaimse arengu kohta. Igal tööl, mille lapsed on teinud, on tähendus, mis peegeldab nii nende mõtteid kui kogemusi (Al-Husiny, 2025). Seetõttu on õpetaja ülesanne märgata laste individuaalseid väljendusviise, planeerides nendele vastavaid tegevusi, ning anda lastele võimalus oma töid põhjendada (Adu & Kissiedu, 2017; Probine, 2021). Iseenda kunsti hindamine ja kirjeldamine aitab lastel kujundada kritiseerimise oskust, arendada kujutlusvõimet ning süvendada arusaama kunstist (Chen, 2023). Oluline on ka tööde jagamine ja teistele esitlemine. Andes võimaluse lastel üksteisele oma töid tutvustada, toetab see nende suhtlemisoskuse ja eneseväljenduse arengut ning annab samal ajal võimaluse kogeda tunnustust teistelt lastelt. Õpetaja ülesanne on luua keskkond, kus laste looming oleks hinnatud ja nähtaval nii lastele kui ka lastevanematele (Probine, 2021).

Lapsest lähtuvas kunstiõpetuses peaks õpetaja lähtuma kolmest peamisest põhimõttest. Esiteks: loomeprotsessi käigus omandavad lapsed kogemused, mis võimaldavad neil õppida mõtestamist ja analüüsimist igapäevaelus. Teiseks: kasutada tuleks mängulisi probleemikeskseid dialoogistrateegiaid, et suunata lapsi kunstitöid uurima. Kolmandaks:

rakendada tuleb mitmekesised visuaalseid teemasid, mis keskenduvad väljendusvormide tundma õppimisele (sisu, värv, kuju, materjal jne.), uurimisele ning emotsioonide ja tähenduste kogemisele (Chen, 2023). Laste loovus areneb kõige paremini, kui õpetaja loob mitmekesiseid õpituatsioone ja pakub valikuvõimalusi, lähtudes laste huvidest (Margus, 2024).

Kuigi õpetajad suhtuvad visuaalkunsti õpetamisesse üldiselt positiivselt ning väärtustavad vaba uurimust soodustavat lähenemist, on mitmeid väljakutseid, millega õpetajad peavad silmitsi seisma. Näiteks piiratud ressursid, juhtimise raskused, vähesed teadmised kunstist- kõik need võivad tekitada õpetajas ebakindlust kunstitegevuste läbiviimisel (Poneliene & Širiakoviene, 2018; Vasilaki, 2024). Õpetajate puuduv huvi kunsti vastu või ebapiisavad teadmised kunstist võivad vähendada nende motivatsiooni kunstiga tegeleda ja seda lastele õpetada (Adu & Kissiedu, 2017). Suurema kunstikogemusega õpetajad mõjutavad lapsi positiivselt. Õpetaja enda huvi kunsti vastu võib kanduda lastele üle ning lapsed hakkavad kunsti rohkem väärtustama ja tegelevad sellega ka iseseisvalt (nt vabamängu ajal). See näitab, et õpetaja eeskuju ja suhtumine on laste loovusele ja õppimisele tähtis (Ghameshlouei *et al.*, 2023; Probine, 2021).

2 UURIMISPROBLEEM, TÖÖ EESMÄRK JA UURIMISKÜSIMUSED

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisprobleem on kunstitegevuste vähene rakendamine ja piiratud võimalused, mille tõttu on lastel keeruline oma emotsioone väljendada ja loovust arendada. Uurimisprobleemile põhinedes on lõputöö eesmärk välja selgitada, kuidas mõistavad lasteaiaõpetajad kunstitegevuste tähtsust laste arengus ning kuidas nad tajuvad oma panust kunstitegevuste toetamisel. Bakalaureusetöö eesmärgist lähtuvalt sõnastati järgmised uurimisküsimused:

1. Millised on lasteaiaõpetajate arusaamad kunsti tähtsusest laste arengus?
2. Millised on lasteaiaõpetajate arusaamad enda panusest ja seda takistavatest teguritest kunstitegevuste toetamisel?

3 METOODIKA

3.1 Valim

Bakalaureusetöö uurimise läbiviimiseks kasutati mugavusvalimit, uuringust võtsid osa õpetajad, kes andsid osalemiseks nõusoleku ja vastasid püstitatud kriteeriumitele (Õunapuu,

2014). Valimisse kvalifitseerimise kriteeriumid põhinevad mugavusel ehk uuringus osalevad näiteks tuttavad, kolleegid ja kergelt kättesaadavad inimesed. Seevastu tulemusi ei saa üldistada laiematele kogukondadele (Rämmer, 2014). Valimi moodustamisel ei olnud rangeid piiranguid, intervjueeritavad olid erinevatest Eesti lasteaedadest, kellel oli õpetaja tööstaaži vähemalt üks aasta ning lastega töötamise tööstaaži kaks aastat. Uuringust võttis osa kümme lasteaiaõpetajat.

Intervjueeritavatega võeti ühendust suulise vestluse teel, kõik uuringus osalenud õpetajad andsid nõusoleku intervjuus osalemiseks. Õpetajatele anti ülevaade uurimuse eesmärgist, uurimisküsimustest ja sisust. Uurimust läbi viies jälgisid töö autorid uurimistöö eetikast, kus tagatakse intervjueeritavate konfidentsiaalsus ja nõusolek. Osalejate anonüümsuse tagamiseks kasutavad töö autorid nende nimede asendamiseks tähiseid (Õp 1, Õp 2 jne). Kogutud informatsiooni kasutatakse ainult selle uuringu raames ja ei ole teistele kättesaadav. Intervjuude paremaks analüüsimiseks salvestatud helifailid kustutatakse peale bakalaureusetöö kaitsmist.

Uurimuses osalenud õpetajate tööstaaž oli vahemikus 3 - 36 aastat. Seitsmel õpetajal oli kõrgharidus: viis neist olid omandanud alushariduse õpetaja eriala, üks eesti keele kui teise keele õpetaja eriala ning üks kunstivaldkonna kõrghariduse. Kolmel intervjueeritaval oli kesk-eriharidus, sealhulgas kahel lapsehoidja kutse ning ühel kodumajanduse eriala, täiendatuna õpetaja abi koolitusega.

Tabel 1. Õpetajate taustaandmed

Intervjueeritav	Haridus	Tööstaaž
Õpetaja 1	Kesk-eriharidus	3
Õpetaja 2	Kesk-eriharidus	3
Õpetaja 3	Kõrgharidus	4
Õpetaja 4	Kõrgharidus	14
Õpetaja 5	Kõrgharidus	19
Õpetaja 6	Kõrgharidus	4

Õpetaja 7	Kesk-eriharidus	3
Õpetaja 8	Kõrgharidus	3
Õpetaja 9	Kõrgharidus	36
Õpetaja 10	Kõrgharidus	4

3.2 Andmete kogumine

Andmete kogumiseks kasutasid autorid kvalitatiivset uurimismeetodit, kuna see annab ülevaate inimeste tajudest ja kogemustest, pakkudes väärtuslikku ülevaadet konkreetsest nähtusest (Askarzai & Unhelkar, 2017). Kvalitatiivses uurimismeetodis kasutatakse andmete kogumiseks põhiliselt intervjuud, mis keskendub rohkem sõnadele, kui numbritele. Autorid kasutasid teabe kogumiseks poolstruktureeritud intervjuud, mis võimaldas koguda rohkem informatsiooni, samal ajal, kui intervjuueeritav saab vabalt väljendada oma mõtteid (Paradis *et al.*, 2016). Selle töö jaoks sobis antud meetod kõige paremini, kuna andis võimaluse koguda intervjuueeritavate arvamusi ja mõtteid kunstitegevuste tähtsusest laste arengus ja enda panusest kunstitegevuste toetamisel. Uurimiseks kasutatud intervjuu küsimused on töö lõpus välja toodud (Lisa 1). Enne intervjuude tegemist viisid autorid läbi pilootintervjuu, et selgitada välja, kas küsimused on üheselt mõistetavad. Intervjuu kavas peale pilootintervjuud erilisi muudatusi ei tehtud, töö autorid muutsid vähesel määral küsimuste sõnastust, et intervjuueeritavad oskaksid paremini vastata.

Õpetajatega sooritati intervjuud aastal 2026 jaanuaris ja veebruaris. Enne intervjuude toimimist saatsid autorid intervjuueeritavatele kolm päeva enne intervjuu toimumist kirja, kus tutvustasid veel oma uurimuse eesmärki. Kirja teel saatsid autorid õpetajatele küsimustiku, millega nad enne intervjuu toimumist tutvuda said ning ühiselt leiti mõlemale osapoolle sobiv kellaaeg ja läbiviimise koht. Intervjuu intervjuueeritavatega kestis vahemikus 15- 25 minutit. Autorid palusid luba intervjuu salvestada mobiilseadme helisalvestiga ning tutvustati osalejatele veelkord uurimistöö eetika nõudeid, teemat ja eesmärke.

3.3 Andmete analüüs

Andmete analüüsimiseks transkribeerisid töö autorid intervjuud, mis on protsess, mille käigus muudetakse helisalvestatud intervjuu kirjalikuks tekstiks. Teksti transkribeerimisel jätsid

Lasteaiaõpetajate arusaamad kunstitegevuste tähtsusest laste arengus ja panus toetamisel 12 autorid välja liigsed pausid, tahtmatud hääliitsused ja kokutamise (Azevedo *et al.*, 2017). Helisalvestise transkribeerimine toimus käsitsi Microsoft Word programmis. Transkribeeritud intervjuude teksti kogupikkus oli 30 lehekülge. Tekst oli formaadis Times New Roman, fondi suurus 12 ja rea- ja lõiguvahe 1,5. Väljavõte transkriptsioonist on lisatud töö lisadesse (Lisa 2).

Peale transkriptsiooni järgnes teksti kodeerimine, mis toimus käsitsi. Tekstifailide kategooriate loomine ja kodeerimine toimus tarkvaraprogrammi QCAmapi veebikeskkonnas. Tekstitöötlusprogramm (QCAmapi) võimaldab esile tuua tekstist mõtted ja need kategooriatesse panna (Masso *et al.*, 2014). Töö autorid kodeerisid ühte ja sama teksti. Kaaskodeerimine tõstab töö usaldusväärsust, täpsust ja toetab autorite vahelist koostööd (Coleman, 2024). Väljavõte kodeerimisest on lisatud töö lisadesse (Lisa 3). Peale kodeerimist moodustati saadud koodidest kategooriad. Väljavõte koodidest saadud kategooriatest on lisatud töö lisadesse (Lisa 4). Uurimistöö tulemusi kirjeldatakse bakalaureusetöö tulemuste osas.

4 TULEMUSED

Lõputöös uuriti kunstitegevuse olulisust laste arengus ning lasteaiaõpetajate arusaamu arengu toetamisel. Tulemuste organiseerimiseks tuuakse vastused välja uurimisküsimuste kaupa. Tulemuste selgitamiseks kasutati intervjuudest näiteid, mis on tekstis välja toodud kaldkirjas. Tsiteerides jäeti välja liigsed häälikulised pausid ja sisulise väärtuseta sidesõnad.

1) Millised on lasteaiaõpetajate arusaamad kunsti tähtsusest laste arengus?

Vestluste põhjal kujunesid õpetajate arusaamad kunsti tähtsusest laste arengus järgmisteks kategooriateks: emotsioonid, peenmotoorika, loovus, vaatlemis- ja analüüsioskus, keskendumisvõime, eneseväljendus ning sotsiaalsed oskused.

Kunstitegevusel on väga suur ja oluline panus. Lisaks planeeritud tegevustele toimub väga palju kunstitegevust ka vabal ajal - lapsed armastavad väga üheskoos joonistada, voolida, lõigata-kleepida. Laste jaoks on oluline ka oma tööst rääkida ja eriti uhke tunde tekitab see, kui tööd saavad seinale kinnitatud või muul viisil esiletoodud. Kunstitegevused pakuvad vaheldust ja rõõmu ka õuesõppena, mis ergutab veelgi enam lapse meeli ja vaatlusoskusi. (Õp 5)

Uuringu tulemused näitavad, et lasteaiaõpetajad peavad kunsti oluliseks vahendiks laste mitmekülgse arengu toetamisel. Kõige sagedamini toodi esile kunsti tähtsus laste emotsionaalsele arengule ja eneseväljendusoskusele.

Kui kunsti poole pealt võtta, siis... Siis on just see, et ta saab emotsionaalselt vabaneda ja väljendada ennast. Võib-olla ta verbaalselt seda alati ei oskagi. Väiksemad inimesed ei oskagi seda väljendada ja kunst aitab neid. (Õp 9)

Tihti palume lapsel kirjeldada oma tegevuse lõpptulemit. Kunstitegevuse käigus areneb lapsel emotsioonide juhtimine väga olulisel viisil. Kuna laps võib kogeda nii eduelamust, kui ka pettumust. Tal tuleb õppida toime tulema nii positiivse kui ta negatiivse emotsiooniga. (Õp 3)

Lisaks rõhutati kunsti panust peenmotoorika ja keskendumisvõime arengus. Õpetajad märkisid, et kunstitegevused, nagu joonistamine, lõikamine ja voolimine, arendavad käelisi oskusi ning aitavad kaasa laste võimele tegevustele keskenduda. Samas toodi välja, et käelisel nõrgematel lastel võib tegevuse vastu huvi väheneda, kui ülesanne nõuab liigselt pingutust, mis omakorda mõjutab ka keskendumist. Toodi välja, et vahel aitab laste huvi tõsta ka teadmine, et nad saavad oma töö koju kaasa võtta ja vanematele näidata.

Võin kindlalt öelda, et kunstitegevusel on väga tähtis panus peenmotoorika ja keskendumisvõime toetamisel ja arendamisel. Olen märganud, et lapsed, kel on raskusi keskendumisega, on kunsti ja käelise tegevusega tegeledes palju rahulikumad. Kui keskendumisraskusega lapsele kunstitegevus huvi pakub, võib ta sellega tegeleda pikemat aega ja see toob lapsele rahulolu. (Õp 7)

Oleme alustanud kunstitegevuste tegemist, eriti just lauamänge, meisterdusi ja nii edasi, lapsed küsivad peaaegu alati, kas nad võivad oma töö pärast koju võtta või nendega kohe mängida ja kui me ütleme neile, et võite küll siis lõpetavad nad oma tööd suure innuga. (Õp 4)

Oluliseks peeti ka loovuse ning vaatlemis- ja analüüsi- oskuse arengut. Õpetajad tõdesid, et kunstitegevused võimaldavad lastel katsetada uusi tehnikaid ja materjale, märgata detaile ja teha järeldusi nii kunstitöodes kui ka ümbruses. Enamasti õpitakse ka materjalide jagamist ja teistega arvestamist, mis omakorda toetab sotsiaalsete oskuste arengut.

Kõige olulisem on laste loovus, seetõttu lasen lastel võimaluse piires rakendada fantaasiat. Aitan neid, kes mõne asjaga hakkama ei saa (nt raskemate kujundite lõikamine). (Õp 8)

Kui on naturist kunsti tegemine, või mingi looduslik teema, vaata lihtsalt aknast välja, mul on molbert akna alla pandud, kus saab vaadata reaalselt elu ja kuidas reaalsuses on, mitte seda, mis sa peas arvad, kuidas olla võiks. (Õp 1)

No kui laual on aluste peal materjalid pandud, lapsed õpivad arvestama sellega, et teised tahavad ka võib-olla sama no näiteks paberit ning siis suhtlevad omavahel või paluvad ulatada mingit materjali laua teisest otsast. (Õp 2)

2) Millised on lasteaiaõpetajate arusaamad enda panusest ja seda takistavatest teguritest kunstitegevuste toetamisel?

Teise küsimuse vastustest moodustusid järgmised kategooriad: lapse kaasamine, suunav juhtimine, toetav keskkond, materjalid ja töövahendid, tegevuse kohandamine, vaba looming, katsetamine.

Vestlustest selgus, et lasteaiaõpetajaid mõistavad oma panust kunstitegevuste toetamisel eelkõige, kui suunaja, toetaja ja mugava keskkonna loojana. Oluliseks peetakse laste kaasamist tegevustesse ja planeerimise protsessi, näiteks projektõppe toel arvestatakse laste huvidega ja ideedega, sest selline lähenemine võimaldab pikemalt keskenduda teemale, mis toetab laste motivatsiooni ja aktiivset osalemist. Laste tegevuse toetamise kirjeldamisel tuuakse välja ka takistused ja kitsaskohad.

Kõige keerulisem on see, et neid on palju. Ja igaüks tahab oma moodi. Ja kas ma saan kõikide vajadusi rahuldada? Siis me peame ikkagi seal neid valikuid tegema ja mõned asjad jätma kokkuleppel hilisemaks. Sedasi lihtsalt on. Mõni võib-olla natuke aega kurvastab selle üle, aga siis ma tuletan meelde ja kirjutan üles, kes mida välja on pakkunud. (Õp 10)

Õpetajad toovad välja suunava juhtimise olulisuse. Lastele antakse piisavalt vabadust loovaks eneseväljendamiseks, kuid samal ajal ollakse olemas juhendamise ja toe vajadusel. Leitakse, et toetava keskkonna loomine, kus lapsed tunnevad end turvaliselt ja märgatuna, annab julgust katsetada. Väärtustatakse ühist loomist ja õpetaja pingutust kunsti tutvustamisel.

Pean väga oluliseks positiivset hoiakut ja õpetaja pingutust, et säiliks lapse huvi ja rõõm tegeleda kunsti valdkondadega. Olen märganud, et lapsi innustab väga, kui kaasata lapsi tegevustesse ja tunnustada nende pingutusi. Samuti joonistada, maalida, voolida ja meisterdada koos lastega. (Õp 5)

Lapsed on erinevate huvide ja käeliste võimetega. Mina leian, et kõige tähtsam on lapses huvi äratamine ja lapsest lähtudes teda juhendada ja vajadusel suunata. On lapsi, kes

haaravad lennult ja kes ei vajagi suunamist ja juhendamist, kes pakatavad ideedest. Samuti on lapsi, kes väga vajavad tunnustavat sõna ja julgustamist erinevate kunstitegevuste katsetamisel. Loomulikult anname lastele vabaduse luua ja katsetada ja avastada erinevaid kunsti võimalusi. (Õp 6)

Kirjeldati ka olukorda, kus laps ütleb õpetajale, et ta ei oska või ei taha kunstitegevust teha. Sel juhul julgustati last proovima, toodi võrdleva näitena iseennast ning rõhutati positiivse tagasiside tähtsust, tuues esile, mis on lastel kunstitegevuses hästi välja tulnud.

Ma toon, kas või sellise näite, et sa sündisid siia ilma ja sa ei osanudki kõndida. Sa õppisid selle selgeks, ei osanud juua, süüa ja panid, algul lusikaga selle söögi mööda, aga õppisid ära. Vahel nad naeravad selle peale ja ikkagi proovivad. (Õp 9)

Oluliseks peetakse ka kunstitegevuste kohandamist laste ea ja võimete järgi. Suuremates rühmades on see õpetajatele väljakutseks kuna lapsi on eri vanuses ja huvidega. Leiti, et keeruline on teha lastega sellist kunstitegevust, mis meeldiks kohe kõigile ja kattuks nende huvidega. Kuna kõigi soovidega ei saa kohe arvestada kirjutavad mõned õpetajad endale üles märkmed, mis soovid lastel olid ning kokkuleppel jäetakse mõned soovid hilisemaks täitmiseks. Mitmekesisema valiku pakkumiseks panevad õpetajad kunstitegevusteks lastele laua peale materjale ja vahendeid, mille hulgast lapsed saavad ise valida milliseid tahavad kasutada ja kuidas jõuda oodatud tulemusteni. Leiti, et laste kunstitegevuste ettevalmistamine on oluline, kuid keeruline ja aeganõudev protsess.

Kui laps ei oska veel lõigata kujundeid siis vajutab augurauaga, või lõikan ise ja tema liimib. Saab kasutada šabloone, kleepse. Kohandan vahendeid vastavalt lapse arengule jämedam pintsil, pliats, käepärased käärid. (Õp 2)

Suurim väljakutse on kunstitegevus parimal viisil ettevalmistada. (Õp 8)

5 ARUTELU

Bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada, kuidas mõistavad lasteaiaõpetajad kunstitegevuste tähtsust laste arengus ning kuidas nad tajuvad oma panust kunstitegevuste toetamisel. Uurimusest selgus, et lasteaiaõpetajad peavad kunsti laste arengus väga oluliseks. Esimese uurimisküsimusega taheti teada saada, **millised on lasteaiaõpetajate arusaamad kunsti tähtsusest laste arengus**. Õpetajad tõid välja mitmeid näiteid selle kohta, kuidas nende hinnangul kunstitegevus mõjutab laste arengut. Nende arvamuste kohaselt toetab see lapsi mitmekülgselt ning kõik mida lapsed õpivad rakendub igapäevaelus. Arenguvaldkondi,

mida kunst arendab ei saagi tegelikult eraldi vaadata, sest raske on leida tegevust, mis arendaks last ainult ühes valdkonnas. Õpetajad kirjeldasid, kuidas kunstitegevused on lõimitud teiste õppevaldkondadega, tuues näiteks lillede maalimise, kus lisaks kunstile on lõimitud: matemaatika, mina ja keskkond, keel ja kõne. Brown (2020), Ramli & Musa (2020) leiavad, et kunstitegevustesse lõimitakse pidevalt teisi õppevaldkondi, muutes laste õppimise mitmekesisemaks, näiteks võimaldades neil koguda materjale loodusest ja taaskasutada neid oma töödes.

Varasemad uuringud on näidanud, et koos loomine ja üksteise mõjutamine viib ühise loomise protsessini, mille jooksul harjutatakse koostööd ja materjalide jagamist grupis (Yu & Kind, 2024). Ka õpetajate arvamustest selgus, et lastele on meelepärane koos tegutsemine nii teiste lastega kui koos õpetajaga, seetõttu arutavad õpetajad koos lastega, pakuvad välja ideid ja lasevad lastel otsustada, mida ja kuidas luua. Õpetajate arvamusest selgub, et lapsed on kõik väga loovad ning selle loovuse säilitamiseks tuleb hoida materjalid ja töövahendid lastele kättesaadavad. Samuti arendavad kunstitegevused kriitilist mõtlemist, õpetavad jälgima ümbritsevat maailma ja märkama detaile erinevates valdkondades, lisaks õpivad lapsed tegutsema eri olukordades, mis toetab neid oma tulevasel õppeteel (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009). Intervjuudest selgus, et vaatlemis- ja analüüsimisoskus rakendub kunstis, kui lapsed enne tegevuse alustamist vaatlevad objekti, mida tegema hakkavad ning analüüsivad, mis see on ning millest tuleks alustada.

Välja oli toodud ka oskus oma emotsioone juhtida, sest kunstivaldkonnas võib kogeda nii eduelamust kui ka pettumust, kas oma töös või vajalike vahendite puudumisel. Oma tulemuste üle arutledes õpivad lapsed ennast väljendama, kuna nad räägivad sellest, mida nad oma töös kujutasid ja miks selline valik tehti. Sarnasele järeldusele jõuab Chen (2023), kes väidab, et iseenda kunsti hindamine ja kirjeldamine aitab lastel kujundada kritiseerimise oskust ja arendada kujutlusvõimet. Samal arvamusel olid ka Bautista & Koh (2018), aga töid ka lisaks välja, et lisaks kujutlusvõime arengule, toetavad joonistamine ja maalimine loovuse arengut, millega kaasneb ka eneseväljenduse arendamine. Õpetajate arvamustest selgub, et väikelaste jaoks on kunst võimalus visuaalselt väljendada oma emotsioone ja mõtteid. Leitakse ka, et lapse jaoks on oluline oma tööst rääkida ja seda kirjeldada. Kocer leiab, et kui õpetajad esitavad küsimusi laste tööde kohta, areneb laste kõne ja oma tegevuste põhjendamise oskus, mis aitab lastel ka kontrollida oma emotsioone (Kocer, 2012).

Peaaegu kõik õpetajad töid välja, et kunstitegevustel on positiivne mõju laste emotsionaalsele ja eneseväljendus oskusele. Samale järeldusele on jõudnud ka Vasilaki

(2024) ja Dissanayake (2015), kelle uuringutes on välja toodud, et kunstitegevused aitavad lastel toime tulla eneseväljenduse ja emotsioonide kirjeldusega, köites laste tähelepanu eelkõige vabadusega katsetada ja proovida. Õpetajad märkasid, et see motiveerib osalema ja nautima tegevusi ka kõige väiksemaid lapsi. Lisaks sellele leidsid Nurjanah & Hardiyanti (2020), et lapsed loovad kunstitöid selleks, et nad saaks neid hiljem vanematele näidata. Samal arvamusel olid ka uuringus osalenud õpetajad, kes rääkisid, kuidas lapsed kunstitegevusi kohe suurema õhinaga teevad kui nad saavad oma tööd pärast koju kaasa võtta.

Teise uurimisküsimusega sooviti välja selgitada, **millised on lasteaiaõpetajate arusaamad enda panusest ja seda takistavatest teguritest kunstitegevuste toetamisel.** Uuringust selgus, et lasteaiaõpetajad näevad ennast laste suunajate ja detailidele tähelepanu juhtijatena. Sellega pidasid õpetajad silmas seda, et nemad suunavad lapsi ise avastama ja uurima, et lapsed saaksid oma töid luues olla loovad ning need iseseisvalt lõpetada, et selle üle pärast uhkust tunda. Õpetajad rõhutasid, et on oluline pöörata laste tähelepanu detailidele, mida nad soovi korral teinekord muuta saavad. Lapsi innustab loomise protsessi kaasamine ja tunnustamine ning see kui neile antakse toimetamisel vabad käed. Novakovic (2015) leiab, et õpetajate osa laste arengus on pigem suunav ja toetav ning lisab veel, et selline kaasatus annab lastele võimalust ideid teostada ja ise otsustada.

Öztürk (2023) leiab, et kõik lapsed on nutikad ja loovad ning neil tuleb lasta ise lahendused leida. Samal arvamusel olid õpetajad, kes lisisid, et vahel ainuke asi mida lapsed vajavad on veidi aega mõtlemiseks, et otsustada kuidas ja mida teha. Lapsed leiavad viise materjali jääkide kasutamiseks, kas siis selleks, et kaunistada oma kunstitööd või tehes nendest täiesti uue töö. Ojaniit (2020) on oma magistritöös maininud, et õpetaja panus lasteaias on olla suunaja ning toetava keskkonna looja. Ka intervjuus osalenud õpetajad jõudsid sellisele arusaamale, et lapsed vajavad turvalist keskkonda, kus nad ei pea muretsema sellepärast, kuidas tööd välja tulevad. Al-Husiny (2025) juhtis tähelepanu sellele, et laste loodud kunstitööd annavad õpetajatele informatsiooni laste arengu kohta ning nende töödel on sügavam tähendus, mis kajastab laste mõttemaailma. Uurimuses osalenud õpetajad töid välja, et laste tööde mõte tuleb hästi välja kui lapsed oma tööd kunstitegevuse ajal või lõpus seda tutvustavad. Õpetajad märkisid, et lastel on väga elav kujutlusvõime ning iga kivi võib laste kunstis peita endas igat sorti üllatusi. Ka allikad väidavad, et valminud kunstitöodes peegeldub laste eneseväljendus ja kunsti loomine ja tööde kirjeldamine toetab emotsioonide

väljendusoskust, suhtlemisoskuse arendamist, enesehinnangu kujunemist, koostööoskust, katsetamist ning vaatlusoskust (Vasilaki, 2024).

Õpetajate arvamustest selgub, et vahel peab tegema lastega kompromisse, kuna ühe tegevuse juures ei saa alati arvestada kõigi soovidega ning et kõigil lastel oleks huvi kunstitegevust kaasa teha lepitaakse kokku, et järgmisel korral arvestatakse teiste soovidega. Tulemustest järeldub, et on ka selliseid olukordi, kui laps ütleb, et ta ei soovi või ei oska mõnda tööd teha. Sellised olukorrad lahendavad õpetajad jäädes positiivseks ning selgitades, et alati ei õnnestugi kõik esimese korraga. Adu & Kissiedu (2017) toovad oma artiklis välja, et lisaks lastele peab kunsti vastu huvi olema ka õpetajal, sest raske on õpetada midagi, mis õpetajat ennast ei köida või mida ta ei mõista. Intervjuus osalenute seas ei olnud ühtegi õpetajat, kes kunsti vastu huvi üldse ei tunneks. Oli küll üks õpetaja, kes eelistab kunsti parema meelega vaadata kui ise luua. Siiski tõdes ka tema, et pooldab kunstiga tegelemist ja jätab kõik materjalid ja töövahendid lastele kättesaadavatesse kohtadesse. Antud õpetajat ennast huvitas rohkem heegeldamine ja käsitöö, mida ta lasteaias ka kunstitegevustesse põimib. Miilimäe (s.a) mainis samuti, et õppetegevustes saab kasutada igasuguseid materjale, mille kasutamine aitab kaasa peenmotoorika arengule, mis on kasulik ka igapäevaelus. Gidion (2018) leiab, et õpetajad peavad rakendama erinevaid meetodeid kunstitegevuse läbiviimiseks, et lastel saaksid areneda erinevad motoorsed oskused, millel on mõju laste tuleviku õpiprotsessis nagu kirjutamine, mis on üks igapäevaelu osadest. Õpetajad arvasid, et seetõttu on tähtis, et laste kunstiõppe protsess oleks mitmekesine nii materjali, töövahendite kui tööde esitluse poolest.

Uuringu käigus toodi välja takistavad tegurid kunstitegevuste läbiviimisel. Kunstitegevuse planeerimine ja läbiviimine paneb õpetaja pidevalt proovile, kõige rohkem raskendab planeerimist ja läbiviimist ajanappus, mis tekitab õpetajatele muret. Leiti, et õppekavast lähtudes tuleb palju rõhku pöörata õppekava punktide täitmisele ja nõuetele ning jääb vähem aega lapse individuaalsele arengule tähelepanu pööramiseks ning seetõttu jääb laste individuaalsele arengule keskendumiseks ajast puudu. Stone (2020) on samuti toonud välja selle, et individuaalsele lähenemisele jääb vähem aega ning rohkem tähelepanu kulub kõigi laste ühisele ajale, samas kui iga lapse arengutase on erinev. Õpetajad tõdesid, et see tekitab stressi nii lastes kui õpetajates ning on kohati vastuolus õpetajate veendumuste ja nüüdisaegse lapsest lähtuva õpikäsitlusega.

Lisaks juhiti tähelepanu sellele, et keeruline on leida kõigile arengukohane tegevus, eriti kui on liitrühmad. Laste erinevate huvide tõttu on õpetajatel vahel raske kunstitegevus

huvitavamaks teha. Samuti toodi artiklis välja kunstitegevuste läbiviimise takistusteks laste huvide ja arengutaseme erinevus, mistõttu on õpetajatel keeruline planeerida kõigile sobiv ja meelepärane tegevus (Poneliene & Širiakoviene, 2018). Põhiliselt soovitasid õpetajad ise viia sellisel juhul kunstitegevusi läbi erinevates kohtades, sest lisaks rühmaruumile ja lauale on palju erinevaid kohti, kus on võimalik kunstitegevus läbi viia. Kõige tihemini kasutavad õpetajad kunstitegevuste läbiviimiseks küll rühmas lauaga tegutsemist. Selleks, et lastele kunstitegevust huvitavamaks teha, üritavad õpetajad käia lastega ka rühmaruumist ja võimalusel ka lasteaia alast eemal kunsti tegemas, et rühmas istumine liiga üksluiseks ei muutuks. Brown (2020) toob oma uuringus välja rühmaruumi keskkonna muutmise positiivset mõju laste arengule, lapsed jätsid õpitu paremini meelde ja olid aktiivsemad.

Uurimistöö annab ülevaate õpetajate arvamustest kunstitegevuste tähtsuse kohta laste arengus ja missugused on võimalikud väljakutsed nende läbiviimisel. Tulemused aitavad mõista, kuidas praktilised probleemid nagu ressursside puudus, sh ajanappus ja sobivate töövahendite puudumine ning laste huvide ja arengukiiruse erinevus mõjutavad kunstitegevusi koolieelses eas. Töös esitatud andmeid ei saa kasutada laiemate üldistuste tegemiseks, kuna need kajastavad koostöövalmidusel ja osalejate kättesaadavusel põhinevaid hinnanguid. Lõputöö praktiline väärtus seisneb selles, et tulemused annavad konkreetse ülevaate lasteaiaõpetaja panusest kunstitegevuste toetamisel. Soovituseks edasisel uurimisel on valimi suurendamine ning näiteks mõõtevahendina küsitluse kasutamine, mis annaks täpsema ülevaate Eesti lasteaiaõpetajate arvamustest, kuna võimaldaks võrrelda ja analüüsida suurema hulga vastajate vastuseid. Samuti soovitaks edasi uurimisel teha tegevusuuring ning jälgida kunstitegevuste läbiviimisi lasteaedades, et kaardistada kunstitegevusi rühma igapäevaelus. Lisaks saaks veelgi täpsemalt uurida kunstitegevuste läbiviimise takistavaid tegureid.

TÄNUSÕNAD

Autorid tänavad uurimuses osalenud lasteaiaõpetajaid. Samuti tänavad töö autorid oma juhendajat Ave Avalot juhendamise, toetamise ja sujuva koostöö eest. Lisaks tänavad töö autorid lähedasi ja tuttavaid, kes neile töö tegemise ajal abiks ja toeks olid.

AUTORSUSE KINNITUS

Kinnitame, et oleme toetanud üksteist töö kirjutamisel ja andsime võrdse panuse töö loomisele. Kinnitame, et oleme koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korreetselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Adu, J., & Kissiedu, K. (2017). Exploring Children's Communication through Art in the Early Years: The Role Of The Teacher. *Journal of Education and Practice*.
- Al-Husiny, K. A. (2025). Personal Dimensions of Kindergarten Teachers and their Reflections on Teaching Art Education. *South Asian Research Journal of Humanities and Social Sciences*. https://sarpublication.com/media/articles/SARJHSS_72_102-110.pdf
- Alushariduse riiklik õppekava (2025). *Riigi Teataja I 13.08.2025, 1*
<https://www.riigiteataja.ee/akt/113082025001>
- Askarzai, W., & Unhelkar, B. (2017). Research methodologies: An extensive overview. *International Journal of Science and Research Methodology*, 6(4), 21.
https://www.researchgate.net/publication/384473105_Research_Methodologies_An_Extensive_Overview
- Azevedo, V., Carvalho, M., Fernandes-Costa, F., Mesquita, S., Soares, J., Teixeira, F., & Maia, Â. (2017). Interview transcription: conceptual issues, practical guidelines, and challenges. *Revista de Enfermagem Referência*, 4(14), 159-167.
<https://doi.org/10.12707/RIV17018>
- Bautista, A. M.-N., & Koh, S.-F. (2018). Arts-related pedagogies in preschool education: An Asian perspective. *Early Childhood Research Quarterly*.
<https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2017.12.005>
- Brown, E. D. (2020). *The Art of Early Childhood Education*. NASBE.
- Chen, L.-C. (2023). Effect of Visual Arts Appreciation Education on Children's Aesthetic Development: An Empirical Study. *International Journal of Education and Research*.
- Coleman, M. L., Ragan, M., & Dari, T. (2024). Intercoder Reliability for Use in Qualitative Research and Evaluation. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 57(2), 136–146. <https://doi.org/10.1080/07481756.2024.2303715>
- Dissanayake, E. (2015). *What Is Art For? The Importance of Feeling*. (pp. 132-140). University of Washington Press.
- Ghameshlouei, F., Rahimzadeh, M., Kadivar, P., & Akbari, S. (2023). The Effectiveness of Teaching Art (Motivational Painting) on Preschool Students' Cognitive Creativity and Social Skills. *Iranian Journal of Learning and Memory*.
<https://doi.org/10.22034/iepa.2023.395299>

- Gidion, H. (2018). The Importance of Measuring Fine Motor Skill in Early Children's Education. In 3rd International Conference on Vocational Higher Education (ICVHE 2018) (pp. 313-319). DOI: 10.2991/assehr.k.200331.160
- Kocer, H. (2012). The Evaluation of the Art Activities Applied in Preschool Education Programmes in Terms of Self-Expression Opportunity Given to Child. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 289-295.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.161>
- Margus, H. (2024). *Paide linna lasteaiaõpetajate arusaamad kunstitegevuse mõjust lapse arengule ja valmisolekust kunstitegevust planeerida ning läbi viia lapsest lähtudes*. [bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. DSpace.
<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/107e760f-bf58-453b-bb4a-10018a46c3b6/content>
- Masso, A., Salvet, A., & Lepik, K. (2014) Kvalitatiivse analüüsi tarkvara.
<https://samm.ut.ee/kvalitatiivse-analyysi-tarkvara/>
- Microsoft. (2024). Microsoft Copilot (3. Märtsi versioon) [suur keelemudel].
<https://copilot.microsoft.com/>
- Miilimäe, M. (s.a). Lengu. Miks on peenmotoorika oluline osa lapse arengust? 6 peenmotoorika mänguideed: <https://lengu.ee/miks-on-peenmotoorika-oluline-osa-lapse-arengust-6-peenmotoorika-manguideed/>
- Mölder, H. (2022). *Lapsest lähtuva kasvatuses põhimõtete rakendamine õppe- ja kasvatusgevuste korraldamisel viie Ida-Virumaa lasteaia näitel*. [bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <https://dspace.ut.ee/items/1622d2ef-675a-44a3-bca2-8c5f9a5ad203>
- Novakovic, S. (2015). Preschool Teacher's Role in the Art Activities of Early and Preschool Age Children. *Croatian Journal of Education*, 17(1), 153-163. DOI: 10.15516/cje.v17i0.1497
- Nurjanah, N. E., & Hardiyanti, W. D. (September 2020). Playing Through Painting Activities to Stimulate Early Childhood Creativity. In Proceedings of the 4th International Conference on Learning Innovation and Quality Education. (ICLIQE 2020) (pp. 1-4).
<https://doi.org/10.1145/3452144.3452232>
- Ojaniit, B. (2020). *Lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamine koolieelses lasteasutuses*. [magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace:

<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/f5887808-31c7-4d3f-a723-8b95f5abe10d/content>

- OpenAi. (2022). Chat GPT (20.detsembri versioon) [suur keelemudel]. <https://chatgpt.com/>
- Paradis, E., O'Brien, B., Nimmon, L., Bandiera, G., & Martimianakis, M. A. (2016). Design: Selection of Data Collection Methods. *Journal of Graduate Medical Education*, 8(2), 263–264. <https://doi.org/10.4300/JGME-D-16-00098.1>
- Poneliene, R., & Širiakoviene, A. (2018). Preschool-age children`s education by art: problems and possibilities. *Issues In Early Education Journal*, 42(3), 134-143. <https://doi.org/10.26881/pwe.2018.42.14>
- Probine, S. (2021). How young children come to value and engage in the visual arts: Examining the impact of bi-directional interactions on children as imaginative visual researchers. *Early Childhood Education Journal*, 50(5), 795-809. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01204-2>
- Ramli, M. F., & Musa, R. (2020). An Exploration of Thematic Sketch through Visual Arts Activities towards the Preschool Children. *Southeast Asia Early Childhood Journal*, 9(2), 132-143.
- Richards, R. D. (2007). Outdated relics on hallowed ground: Unearthing attitudes and beliefs about young children`s art. *Australasian Journal of Early Childhood*, 32(4), 22-30.
- Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus. (2009). Valdkond “Kunst”. T. Oll (toim), Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad. Studio Kirjastus. (lk 74-90).
- Rämmer, A. (2014). Valimi moodustamine. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/valimi-moodustamine/>
- Stone, B. A. (2020). Curriculum-Centered Barriers to Child-Centered Practice and Frames for Resistance. *Professing Education*, 18(1). 51-64.
- Vasilaki, V. (2024). Pre-School Teachers` Views on the Impact of Visual Arts Education on Early Childhood Education. *Innovare Journal of Education*. <https://doi.org/10.22159/ijoe.2024v12i4.51710>
- Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu Ülikool. <https://dspace.ut.ee/items/7881adff-264a-4d82-944e-933833e11e4e>
- Öztürk, D. S. (2023). Educational approaches of preschool teachers: investigation of educational activities within the framework of child-centered approach. *international research and reviews in educational sciences*, (pp. 53-80). Serüven Yayınevi Press.

LISA 1 Intervjuu küsimustik

Taustaküsimused:

1. Kui kaua olete töötanud lasteaiaõpetajana?
2. Milline on Teie hariduslik taust?
3. Kuidas hindate oma huvi ja kogemust kunstitegevuste valdkonnas?

Sissejuhatavad küsimused:

4. Milline tähtsus on kunstitegevusel igapäevases rühmatöös?
5. Kuidas kirjeldaksite laste huvi kunstitegevuste vastu rühmas?

Sisuküsimused:

6. Milliseid lapse arenguvaldkondi (nt sotsiaalne, kognitiivne, füüsiline) kunstitegevus Teie arvates kõige enam toetab? Tooge palun mõni näide. (loovus, eneseväljendus, emotsioonid)
7. Kuidas mõjutab kunstitegevus lapse peenmotoorikat ja keskendumisvõimet Teie tähelepanekute põhjal?
8. Kuidas te mõistate oma rolli kunstitegevuste planeerimisel ja läbiviimisel?
9. Mida peate kõige olulisemaks õpetaja panuse juures kunstitegevuste toetamisel?
10. Kuidas toetate lapsi kunstitegevuste ajal (nt juhendamine, suunamine, vabaduse andmine)?
11. Kuidas te kohandate kunstitegevusi vastavalt laste individuaalsetele vajadustele ja arengutasemele?
12. Kuidas Te toetate last, kes väidab, et ta "ei oska" või kardab eksida?
13. Kuidas Te tagasisidestate lapse tööd nii, et see toetaks tema eneseusku ja arengut?

Lõpetavad küsimused:

14. Millised on suurimad väljakutsed õpetaja jaoks, et kunstitegevus tõepoolest lapse arengut toetaks?
15. On teil endal teema kohta veel midagi lisada?

LISA 2 Väljavõte transkriptsioonist

Intervjueerija: Kui kaua olete töötanud lasteaiaõpetajana?

Õp (9): 36 aastat.

Intervjueerija: Milline on teie hariduslik taust?

Õp (9): Minul on Tallinna Pedagoogikaülikool. Sellel ajal oli ta niisuguse nimega. Nüüd on ta Tallinna Ülikool.

Intervjueerija: Kuidas hindate oma huvi ja kogemust kunstitegevuste valdkonnas?

Õp (9): Mulle meeldib kunsti vaadata rohkem, aga ma ise väga ei tegele sellise kunstiga nagu on maalimine ja joonistamine.

Intervjueerija: Milline tähtsus on kunstitegevusel igapäevases rühmatöös?

Õp (9): Ikka väga suur tähtsus on. Vabadel hetkedel, et oleks kogu aeg võtta neid asju. See aitab lastel emotsionaalset poolt avada. Siis harjutavad igasugust peenmotoorikat, silma- ja käe koostööd. Nad saavad emotsionaalselt rahuneda või isegi oma halbu tundeid väljendada seal. Üldse aitab niisugune optilis-, ruumilise taju juures. On väga oluline, eriti need ruumilised asjad, meisterdused ja voolimistegevused.

Intervjueerija: Kuidas kirjeldaksite laste huvi kunstitegevuste vastu rühmas?

Õp (9): Nad on ikkagi väga huvitatud, et anna ainult kätte ükskõik mida. Väga loovalt lähenevad. Meisterduskastid kogu aeg tühjenevad. Ükskõik, mida sa uut tood. Kui on mitu päeva, siis enam seda huvi ei ole. Siis see vaibub. Aga kui midagi uut sinna juurde tood, siis jälle võimendub. Kohe hoolega teevad, iga päev veavad oma töid koju kaasa, sest kõike me ei saa siin hoida.

Intervjueerija: Milliseid lapse arenguvaldkondi kunstitegevused teie arvates kõige enam toetavad?

Õp (9): Ma ei saagi neid üldse lahku võtta, sest laps on ikka üks. Üks ja areneb niimoodi, et need kõik peavad olema. Muidugi, kui kunsti poole pealt võtta. Siis on just see, et ta saab emotsionaalset vabaneda ja väljendada ennast. Võib-olla ta verbaalselt seda alati ei oskagi. Väiksemad inimesed ei oskagi seda väljendada ja see aitab neid. Aga kõik on ikkagi seoses, et ma ei saa nii lahku neid tõmmatagi. Ta aitab kõnearengus kaasa, kui ta jutustab oma pildist. Seal tuleb palju välja ja kognitiivne osa ka. Ta saab kõike, mis ta tajunud on, luua ja teha. Probleemilahendused on ka seal väga olulised.

LISA 3 Kodeerimise väljavõte

QCAmap [Back](#)

You are in coding mode.

Question for analysis
RQ1: KUI KAUA OLETE TÖÖTANUD LA...

Content analytical technique
Inductive Category Formation

Definition of selection criterion

Abstraction level

Content analytical units

Coding unit
Clear meaning component (seme) in the text

intervjuu (2).docx

KUI KAUA OLETE TÖÖTANUD LASTA JA OPETAJANA?
Õp (9)
36 aastat.

MILLINE ON TEIE HARIDUSLIK TAUST?
Õp (9)
Minul on Tallinna pedagoogikaülikool. Sellel ajal oli ta niisuguse n...
Nüüd on ta
Tallinna ülikool.

KUIDAS HINDATE OMA HUVI JA KOGEMUST KUNSTITEGEV...
VALDKONNAS?
Õp (9)
Mulle meeldib kunsti vaadata rohkem, aga ma ise väga ei tegele se...
on maalimise ja kunstitegevustega ei tegele.

MILLINE ROLL ON KUNSTITEGEVUSEL IGAPÄEVASES RÜHM...
Õp (9)
No ikka väga suur roll on. Vabadel hetkedel, et oleks kogu aeg võtt...
See aitab
lastel emotsionaalselt poolt avada. Siis harjutavad igasugust peenn...
silma- ja
käekoostööd. Nad saavad emotsionaalselt rahuneda või isegi oma...
tundeid väljendada seal. Üldse, et ta igal pool aitab. No niisugune...
ruumilised taju juures on ka väga oluline, eriti need ruumilised asj...
meisterdused ja voolimisteevused

Category system

- RQ1-1: Kogemus**
- RQ1-2: Haridus**
- RQ1-3: huvi**
- RQ1-4: kunstitegevuse roll**
- RQ1-5: Areng**
- RQ1-6: Laste huvi**

LISA 4 Koodidest loodud kategooriad

Kategooriad	Koodid
Lapse motivatsioon ja osalus	Huvi, laste huvi, kogemus, vaba looming
Õpetaja professionaalne tegevus	Õpetaja roll, juhendamine, tagasisidestamine, haridus
Õpikeskkonna tugi ja areng	Toetamine, areng, mõju õpetaja tähelepanekute põhjal
Kunstitegevuseks vajalikud materjalid ja töövahendid	Vahendid, kunstitegevuse roll
Kohandamine ja raskusaste	Kohandamine, keeruline
Uurimine ja avastamine	Katsetamine, uurimine (detailid)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Meie, Eliza Kiskonen, Jaana Laurend,

1. anname Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) meie loodud teose
LASTE AIAÕPETAJATE ARUSAAMAD KUNSTITEGEVUSE TÄHTSUSEST LASTE
ARENKUS JA ÕPETAJA PANUS SELLE TOETAMISEL

mille juhendaja on Ave Avalo,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi ADA kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Anname Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi ADA kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autoritele viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Oleme teadlikud, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autoritele.

4. Kinnitame, et lihtlitsentsi andmisega ei riku me teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

autorite nimed Eliza Kiskonen, Jaana Laurend

11.05.2026